

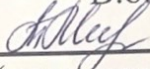
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА

Кафедра державно-правових дисциплін та адміністративного права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. завідувача кафедри

Мілова Т.М.
(протокол № 1 від 31.08.2021)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 9 (НПП 2.1.1.01) ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА УКРАЇНИ
(шифр і назва навчальної дисципліни)

Спеціальність/напрямок 081 Право
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____
(шифр і назва спеціалізації)

освітня програма Право
(назва)

факультет історії та права
(назва факультету)

форма навчання денна/заочна
(денна, заочна)

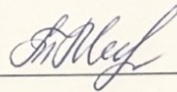
2021 – 2022 навчальний рік

Робоча програма з **Історії держави і права України** для студентів за спеціальністю **081 Право** освітня програма **Право** на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

Розробник Поляруш С.І., доцент кафедри державно-правових дисциплін та адміністративного права, кандидат історичних наук, доцент.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри державно-правових дисциплін та адміністративного права
Протокол № 1 від 31 серпня 2021 року

В.о. завідувача кафедри державно-правових дисциплін та адміністративного права

Мілова Т.М.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Галузь знань <u>08 Право</u> (шифр і назва)	<i>дисципліна професійної підготовки, нормативна дисципліна</i>	
Блоків/модулів – 2	Напрямок підготовки/ Спеціальність <u>081 Право</u> (шифр і назва)	Рік підготовки	
Розділів/змістових модулів – 2		2021-й	2021-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>0</u> (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 120 год		1-й	1-й
		Вид контролю:	
	екзамен	екзамен	
		Лекції	
		20 год.	8 год.
		Практичні, семінарські:	
		34 год.	2 год.
		Лабораторні:	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота:	
		66 год.	110
		Індивідуальні завдання:	
		0 год.	0 год.
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання: 3 год	Освітньо-професійний рівень: <u>бакалавр</u>		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 37,5 %

для заочної форми навчання – 11,8 %

* Якщо дисципліна на заочній формі не викладається, то графа «заочна форма навчання» відсутня

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення курсу є формування у студентів, майбутніх фахівців-юристів, цілісного уявлення про утворення та функціонування інститутів держави і права на українських землях з урахуванням конкретного історичного періоду.

Завдання вивчення дисципліни полягають у формуванні у здобувачів вищої освіти уявлень про історичний процес вітчизняного державотворення та правотворення. Курс історії держави та права України має інтегрований характер. Він поєднує в собі знання таких наук, як теорія держави і права, історія України, філософія, політологія.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі компетентності:

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов (ІК);
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК-3);
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (ЗК-4);
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій (ЗК-13);
- знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів (ФК-2);
- здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право (ФК-7);
- знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права (ФК-8);
- здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності (ФК-13);
- здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог

професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації (ФК-14).

Програмні результати навчання:

- здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання (ПРН-2);
- проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел (ПРН-3);
- пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту (ПРН-13);
- виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи (ПРН-18);
- демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права (ПРН-19);
- пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів (ПРН-20);
- застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки (ПРН-21);
- надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях (ПРН-23).

3. Програма навчальної дисципліни

Вступ до курсу „Історія держави і права України”.

Історія держави та права України – невід’ємна частина юридичної освіти.

Значення курсу для об’єктивного, наукового висвітлення історичного минулого українського народу, розвитку правових інститутів та систем.

Предмет, методи дослідження і завдання курсу історії держави і права України.

Періодизація історії держави та права України.

Історіографія історії держави і права України. Джерела з історії держави та права України.

Змістовий модуль 1. Становлення та розвиток української державності до кінця XVIII ст.

ТЕМА 1. Перші державні утворення на території України (VI ст. до н.е. – VI ст.).

Зародження державної організації на території України.

Суспільно-політичний лад Скіфії (V – III ст. до н.е.) та Сарматії (II ст. до н.е. – IV ст. н.е.). Джерела та основні риси права Скіфської та Сарматської держав. Мала Скіфія (III ст. до н.е. – III ст. н.е.).

Грецькі міста-держави на території Північного Причорномор’я (кінець VII ст. до н.е. – III ст. н.е.): Ольвія, Херсонес, Тіра, Пантікапей та ін. Особливості їх

розвитку та суспільно-політичного устрою. Джерела та основні риси права античних міст.

Утворення та розвиток Боспорського царства, його суспільно-політичний лад та право.

Готи на території України (II – III ст. н.е). „Держава Германаріха”.

Давні слов'яни. Розклад родоплемінної організації суспільства в середині I тисяч. н.е., перехід до воєнної демократії. „Держава антів”. Гунська навала (IV ст. н.е.). Утворення гунської „імперії”.

ТЕМА 2. Становлення і розвиток Давньоруської держави і права (VII – сер. XIV ст.).

Становлення державності у східних слов'ян. Союзи слов'янських племен на території України (VII-VIII ст.). Звичаєве право слов'янських племен. Виникнення Давньоруської держави. Теорії походження Київської Русі.

Характеристика суспільного ладу Київської Русі. Великий князь. Удільні князі. Дружина. Бояри. Духовенство. Міське населення. Феодально залежне населення (смерди, рядовичі, закупи, холопи, челядь). Ізгої. Подальший розвиток суспільних відносин періоду феодальної роздробленості. Відносини сюзеренітету-васалітету.

Державний лад Київської Русі. Ранньофеодальна монархія – середньовічна імперія. Великий князь, боярська рада, феодальні з'їзди – снєми, віче. Військово-адміністративний устрій Давньоруської держави. Місцеві органи управління: намісники, посадники, десяткова система управління. Збройні сили.

Політико-правовий статус окремих земель-князівств періоду роздробленості. Галицько-Волинське князівство – черговий етап української державності.

Судочинство в давньоруський період.

Джерела давньоруського права. Звичаєве право, великокнязівське законодавство, міжнародні угоди, рішення вічових зборів та князівських з'їздів. “Руська Правда”. Збірники церковного права.

Характеристика права Давньоруської держави. Право власності. Зобов'язальне право. Спадкове право. Шлюбно-сімейне право. Злочин і кара.

ТЕМА 3. Литовсько-Руська держава. Українські землі під владою Речі Посполитої (середина XIV – перша половина XVII ст.).

Експансія сусідніх держав на Україну. Приєднання українських земель до Великого князівства Литовського та королівства Польського. Кревська унія (1385 р.), її вплив на правове становище України. Люблінська унія 1569 р.. Утворення Речі Посполитої. Розповсюдження в Україні польської державно-правової системи.

Суспільний лад на українських землях. Князі, бояри, магнати, шляхта. Міщанство. Духовенство. Еволюція селянського стану, юридичне закріпачення селянства. Козацтво. Правове становище окремих соціальних груп.

Державний лад Великого князівства Литовського. Великий князь. Місцеві князі. Пани-Рада. Сейм. Державно-адміністративна система на українських

землях. Політична автономія України. Поступове обмеження автономних прав, ліквідація князівств і земель. Запровадження воєводств і повітів; міста і села, староства. Центральні органи влади та управління Речі Посполитої.

Місцеві органи влади і управління. Воєводи і воєводські правління. Старости і каштеляни. Повітові старости. Волосні старости. Органи міського самоврядування: магістрати і ратуші. Адміністративно-територіальний устрій на українських землях під владою Речі Посполитої. Військо.

Центральні судові органи. Господарський (великокнязівський) суд. Судові реформи у Великому князівстві Литовському.

Сеймовий суд. Головний трибунал. Комісарський суд.

Місцеві суди. Замковий (городський) суд. Земський суд. Підкоморський суд. Копний суд. Вийголавничий і бурмістерські суди.

Джерела права на українських землях у складі Великого князівства Литовського. Звичаєве право. “Руська Правда”. Князівські грамоти та привілеї. Міжкнязівські договори. Судебник Казимира IV 1468 р.

Запровадження в Україні Магдебурзького та Хелмського права.

Поширення польської правової системи. Постанови сейму Речі Посполитої та королівські розпорядження.

Литовські статuti 1529, 1566, 1588 рр.

Основні риси права. Державне, цивільне, зобов’язальне, спадкове, шлюбно-сімейне, кримінальне, процесуальне право .

ТЕМА 4. Українське козацтво. Запорізька Січ як осередок української державності (кінець XV– пер. пол. XVII ст.).

Виникнення українського козацтва. Правове положення козаків. Органи самоуправління козацтва. Громада. Велика військова рада. Козацька старшина.

Утворення Запорізької Січі. Територія. Органи влади та управління Запорізької Січі. Військо. Символіка. Запорізька Січ – козацька республіка.

Виникнення реєстрового козацтва. Правові основи існування реєстрових козаків.

Звичаєве право козаків. Особливості козацького судочинства. Польське законодавство про українське козацтво. “Ординація” (1638 р.).

ТЕМА 5. Визвольна війна українського народу середини XVII ст. Формування української козацької держави.

Історичні передумови Визвольної війни 1648-1657 рр. Державна програма Б.Хмельницького.

Зміни в суспільному устрої українських земель. Вигнання католицької шляхти та духовенства. Покозачення населення. Козацька старшина. Рядове козацтво. Відновлення прав православної шляхти і духовенства. Міщани. Зміни в становищі селянства. Послаблення кріпосної системи.

Формування української держави в роки війни. Зборівська і Білоцерківська угоди з Польщею. Визнання козацької держави іноземними країнами. Територія. Адміністративно-територіальний поділ. Формування військово-адміністративного

апарату влади. Центральні і місцеві органи влади в Україні в роки Визвольної війни.

Еволюція козацької Ради. Гетьман. Генеральний уряд. Полковники і полковий уряд, сотники і сотенний уряд. Курінні і городові отамани. Магістрати і ратуші. Збройні сили.

Трансформація судової системи у роки війни. Правова система Української козацької держави. Скасування польського законодавства. Джерела права.

Юридичне оформлення приєднання України до Московського царства. Переяславська рада. “Березневі статті”. Правове положення України в складі Московії.

ТЕМА 6. Українська козацька держава - Гетьманщина в др.пол. XVII ст. – XVIII ст.

Правове положення Гетьманщини під владою Московії. Міжнародний статус України. Гадяцький трактат (1658 р.). Поступове обмеження автономії України під владою Московії. Договірні статті українських гетьманів з російським урядом: Переяславські статті (1659 р.), Московські статті (1665 р.), Глухівські статті (1669 р.), Конотопські статті (1674 р.), Коломацькі статті (1687 р.).

Колонізаторська політика російського самодержавства. Збройні сили Московського царства в Україні. Наступ на автономію України. Імперські органи управління Гетьманщиною: Малоросійський приказ, Сенат, Малоросійська колегія, Правління гетьманського уряду. Скасування Гетьманщини (1764 р.). Збройні сили Росії в Україні.

Суспільний лад Гетьманщини. Козацька старшина – „нові ляхи”. Формування класу українського шляхетства, його злиття з російським дворянством. Духовенство. Становище козацтва та його поступова ліквідація. Міське населення. Відновлення кріпосництва, остаточне закріпачення всіх категорій селянства. (Укази 1783, 1796 рр.).

Державний лад. Форма правління. Козацькі органи влади і управління. Адміністративно-територіальний поділ українських земель. Збройні сили.

Судоустрій Української Гетьманської держави. Судові реформи XVIII ст. в Україні.

Джерела права в Україні. Звичаєве право. Литовський статут 1588 р. Гетьманське законодавство. Українсько-московські статті, нормативні акти царського уряду, джерела церковного права. Магдебурзьке право. Розповсюдження російського законодавства в Україні. Кодифікація права. “Права, за якими судиться малоросійський народ” (1743 р.). “Суд і розправа в правах малоросійських” (1750 р.). “Книга Статут та інші права малоросійські” (1764 р.), “Екстракт малоросійських прав” (1767 р.), “Екстракт із указів, інструкцій і настанов ... Сенату” (1786 р.),

Основні риси права: державне, цивільне, шлюбно-сімейне, спадкове, кримінальне, процесуальне.

„Конституція” Пилипа Орлика.

Суспільно-політичний лад Правобережної України в складі Речі Посполитої. Три поділи Польщі і приєднання Правобережної України і Західної Волині до складу Росії, Західноукраїнських земель до складу Австрії.

Суспільно-політичний лад Запорізької Січі. Нова Січ, її адміністративно-територіальний устрій. Ліквідація Запорізької Січі (1775 р.).

Змістовий модуль 2. Україна під імперською владою. Відродження української державності. Україна у складі СРСР. Незалежна Україна.

ТЕМА 7. Суспільно-політичний лад і право на українських землях в пер. пол. XIX ст.

Еволюція суспільних відносин на українських землях у складі Російської імперії.

Поширення російського територіально-адміністративного устрою на українських землях. Система органів самодержавного правління в Україні. Генерал-губернатор. Губернатор та губернські правління. Повітові земські суди. Сільські і волосні органи управління. Скасування магдебурзького права.

Джерела та кодифікація права в Україні в першій половині XIX ст. “Зібрання малоросійських прав” (1807 р.), “Литовський Статут” російської редакції 1811 р., “Звід місцевих законів Західних губерній” (1837 р.). “Повне зібрання законів російської імперії” (1830 р.), Друга редакція “Зводу законів Російської імперії” (1842 р.). Специфіка застосування загальноімперського законодавства в Україні.

Характеристика правової системи. Цивільне, кримінальне, процесуальне право, зародження фабричного права. Суд і судочинство.

Суспільно-політичний лад на західноукраїнських землях в складі Австро-Угорщини. Правові наслідки революції 1848-1849 рр. в західноукраїнських землях. Скасування кріпацтва. Українці в першому парламенті Австро-Угорщини. Кодифікація права Австро-Угорщини. Кримінальний і кримінально-процесуальний кодекси кінця XVIII – початку XIX ст. Цивільне уложення Австрійської імперії 1811 р..

ТЕМА 8. Суспільно-політичний лад і право на українських землях в друг. пол. XIX ст.

Буржуазні реформи 60-70-х рр. XIX ст. та особливості їх проведення в Україні.

Селянська реформа 1861 р. Зміни в правовому становищі селянства. Особисті та майнові права. Зміни у суспільному ладі в пореформений період.

Державний лад. Реформи і контрреформи. Губернатори і генерал-губернатори. Повітові справники. Земські дільничні начальники. Органи селянського самоврядування.

Юридичні акти земської (1864 р.) та міської (1870 р.) реформ.

Судова реформа 1864 р. Статут цивільного судочинства 1864 р.. Статут кримінального судочинства 1864 р. Статут про покарання, які накладалися мировими суддями 1865 р.. Уложення про покарання кримінальні і виправні 1885 р. Принципи судоустрою та судочинства. Судова система. Заснування та

компетенція прокуратури та адвокатури. Поліцейська реформа (1862 р.). Загальна та політична поліція. Жандармерія.

Особливості проведення судової реформи на Правобережній та Лівобережній Україні. Контрреформа 80-х рр. Створення нової системи судових органів. Апеляційні та касаційні інстанції для місцевих судів. Відмова від принципів судової реформи 1864 р.

Шкільна (1864 р.), цензурна (1865 р.), фінансова (1860-1864 рр.) реформи.

Розвиток права в Україні в пореформений період. Основні риси права. Цивільне, сімейне, спадкове, фабрично-трудова право. Поняття і види злочинів. Мета і система покарань. Основні риси цивільного і кримінального процесу за судовими статутами 1864р. і законом 1889 р.

Перетворення Австрії в Австро-Угорську імперію (1867 р.). Боротьба за автономію Східної Галичини в другій половині XIX ст. Конституція Австрії 1867 р.. Австрійський статут цивільного судочинства 1896 р.

ТЕМА 9. Суспільно-політичний лад і право в Україні на початку XX ст. та в роки Першої світової війни.

Правове становище окремих верств населення на початку XX ст. Зміни в суспільно-політичному ладі в роки першої російської революції 1905-1907 рр.

Конституційний маніфест 17 жовтня 1905 р. “Основні закони Російської імперії” 23 квітня 1906 р., їх вплив на перебудову державного управління. Проголошення політичних прав і свобод. Утворення Державної Думи. Виборче законодавство. Депутати від України в Державній Думі. Їхня діяльність. Правове регулювання діяльності суспільних організацій та професійних спілок. Діяльність в Україні загальноросійських та українських політичних партій. Ради робітничих депутатів.

Зміни в законодавстві на початку XX ст. Столипінська аграрна реформа (1906 р.) та її наслідки. Юридичні акти, які регулюють проведення реформ. Адміністративне законодавство. Кримінальне уложення 1903 р.

Зміни в діяльності суду та прокуратури.

Третьочервнева монархія. Каральні заходи царизму після придушення революції. Політична реакція. Охоронні відділення. Військово-польові суди.

Суспільно-політичний лад на українських землях в роки першої світової війни. Посилення державно-репресивної системи в роки першої світової війни. Мілітаризація державного апарату. Особливі наради. „Земгор”. Воєнно-промислові комітети.

Зміни в діяльності військово-судових та інших правоохоронних органів. Зміни у праві в умовах воєнного часу: адміністративне, фінансове, цивільне, фабрично-заводське, кримінальне законодавство.

Зміни в суспільно-політичному ладі західноукраїнських земель у складі Австро-Угорщини. Головна Українська рада. Створення Легіону Українських Січових Стрільців.

ТЕМА 10. Відродження української національної державності (1917 – 1920 рр.)

Лютнева революція 1917 р. в Росії. Політичні перетворення в Україні. Створення Тимчасового уряду. Органи влади і управління в Росії та Україні. Ради робітничих, солдатських та селянських депутатів. Законодавство Тимчасового уряду. Реформування правоохоронних органів.

Утворення Центральної Ради. Система органів Центральної Ради. Мала рада. Генеральний Секретаріат. Військове будівництво.

Універсали Центральної Ради. Проголошення Української Народної Республіки (7 листопада 1917 р.). Протистояння з Раднаркомом Радянської Росії. Проголошення незалежності УНР (22 січня 1918 р.). Зміни в системі органів державної влади України.

Реорганізація судової системи УНР. Нормотворча діяльність Центральної Ради та її органів. Характеристика правової системи УНР. Конституція Української Народної Республіки (Статут про державний устрій, права і вольності УНР) 1918 р., її зміст і значення. Брестський мирний договір Центральної Ради та його наслідки.

Встановлення гетьманського режиму П.Скоропадського (29 квітня 1918р.). Політична суть Гетьманату. Система органів державної влади. Будівництво збройних сил. Поновлення козацтва. Державна варта. Суд.

Законодавча діяльність гетьмана П.Скоропадського. “Грамота до всього українського народу” (1918 р.). “Закони про тимчасовий державний устрій України” (1918 р.).

Директорія. Відновлення УНР. Особливості державного будівництва доби Директорії. Законотворча діяльність Директорії. Конституційні акти і проекти, їх зміст і значення. Проголошення Соборної України (22 січня 1919р.).

Проголошення ЗУНР (13 листопада 1918 р.). Система органів державної влади ЗУНР. Українська Національна Рада. Виділ Української Національної ради. Державний Секретаріат. Перебудова місцевих органів влади. Злука ЗУНР і УНР. Українська Галицька Армія.

Реформування судової системи. Законодавча діяльність ЗУНР. “Тимчасовий Основний закон” (13.11.1918 р.). “Закон про державну мову” (15.02.1919 р.). “Закон про громадянство та правовий статус чужинців” (8.04.1919 р.).

ТЕМА 11. Формування радянської державності в Україні (1917 – 1920 рр).

Становлення і розвиток системи Рад робітничих, солдатських і селянських депутатів в Україні. Боротьба за владу в Україні.

I Всеукраїнський з’їзд Рад . Проголошення радянської влади в Україні (12.12.1917 р.). Перші кроки державного будівництва. Обрання Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету Рад. Створення Народного Секретаріату. Радянське військове будівництво.

Тимчасовий робітничо-селянський уряд України. Маніфест про відновлення влади Рад (29.11.1918 р.). Збройне відновлення радянської влади в Україні. З’їзд Рад робітничих, солдатських і селянських депутатів, Раднарком УСРР. Всеукрревком.

Ліквідація старої судової системи. Формування радянських органів судочинства. Народні суди, ревтрибунали, спеціалізовані судові органи. Всеукраїнська Надзвичайна комісія. Організація радянської міліції.

Створення основ соціалістичного права. Перша Конституція УСРР 1919 р. Розвиток цивільного, земельного, трудового, кримінального права. Сімейне законодавство.

ТЕМА 12. Соціалістична державність і право в Україні в умовах нової економічної політики (1921-1929рр.).

Нова економічна політика та її законодавче оформлення. Державний лад України на початку 20 – х рр.

Юридичне оформлення СРСР. Декларація і Договір про утворення СРСР (30.12.1922 р.), їх зміст і значення. Перебудова державного апарату УСРР.

Зміни та доповнення до Конституції УСРР. Розвиток радянського законодавства. Кодифікація. Дальший розвиток окремих галузей права.

Земельний кодекс 1922 р. Цивільний кодекс 1922 р. Кодекс законів про працю УСРР 1923 р. Кодекс законів про сім'ю, опіку, подружжя та акти громадянського стану УСРР 1926 р. Кримінальний кодекс УСРР 1922 р., його зміни та доповнення в зв'язку з прийняттям союзних актів. Розвиток процесуального права.

Судова система. Положення про військові трибунали і військову прокуратуру 1926 р. Положення про судоустрій УСРР 1929 р. Організація радянської прокуратури та адвокатури. Народні суди. Окружні, районні і обласні суди. Верховний суд УСРР.

Конституція УСРР 1929 р., її зміст і значення.

ТЕМА 13. Держава і право в Україні в період тоталітарно-репресивного режиму (30-ті рр. ХХ ст.)

Утвердження сталінського тоталітарного режиму. Зміни в державному ладі України в 30-х рр. Розвиток державного апарату. Посилення централізації. Місцеві органи влади. Діяльність місцевих Рад. Комнезами. Реформи адміністративно-територіальної системи управління.

Розробка і прийняття Конституції УРСР 1937 р., її зміст і значення. Виборча система.

Перебудова судової системи УРСР на основі Закону про судоустрій 1938 р.. Народні та обласні суди, Верховний Суд УРСР. Зростання ролі союзних судових органів. Прокуратура. Створення єдиної централізованої системи прокурорського нагляду.

Каральні органи. Посилення ролі ОДПУ та ДПУ УСРР. Позасудові репресивні органи. "Трійки".

Розвиток радянського законодавства. Перевага загальносоюзного законодавства над республіканським. Галузі права: цивільне, трудове, колгоспне, земельне, кримінальне та ін. Посилення кримінальної відповідальності за посягання на засади соціалізму.

ТЕМА 14. Держава і право в Україні в роки другої світової війни (1939 – 1945 рр.).

Правова оцінка радянсько-німецьких договорів 1939 р. Законодавче вирішення питання включення західноукраїнських земель до складу УРСР. Радянізація західних областей.

Перебудова радянського державного апарату на воєнний лад після нападу фашистської Німеччини. Державний Комітет Оборони, місцеві надзвичайні органи державної влади УРСР. Створення органів спеціального призначення.

Державна ідея ОУН. Спроби відновлення української держави в червні 1941 р. Окупаційний режим в Україні. Рух опору.

Відновлення радянської влади в Україні в 1943-1944 рр.. Основні риси права. Перебудова правової системи УРСР в роки війни. Зміни в окремих галузях права. Роль радянської держави і права в забезпеченні перемоги над ворогом.

ТЕМА 15. Держава і право в Україні в перші повоєнні роки (1945-1953 рр.)

Міжнародно-правове становище УРСР. Приєднання Закарпаття до УРСР. Розв'язання проблем територіальних кордонів України.

Суспільний лад. Зміни в суспільній структурі. Продовження репресій.

Перехід від війни до миру і ліквідація надзвичайних державно-правових інституцій в УРСР. Національно-державний устрій УРСР в перші повоєнні роки. Відновлення діяльності конституційних органів державної влади та управління.

Суд. Правоохоронні органи. Зміцнення тоталітарного режиму.

Деформуючий вплив сталінщини на політичну систему, правовідносини в Україні. Діяльність органів радянської влади в західних областях України.

ТЕМА 16. Держава і право в Україні в період десталінізації (сер.50-пер.пол. 60-х рр.)

Хрущовська “відлига”. Перші кроки десталінізації державного і суспільного життя. Курс на відновлення демократії. Реабілітація жертв сталінізму. Поширення дисидентського руху та боротьба влади з ним.

Державний лад. Часткова демократизація діяльності органів державної влади та управління. Приєднання Криму. Становище України в складі СРСР.

Перебудова судової системи. Посилення прокурорського нагляду.

Зміни в радянському законодавстві. Проведення кодифікації права кінця 50-х – початку 60-х рр. “Основи законодавства Союзу РСР та союзних республік.” та їх вплив на розвиток права УРСР.

Досягнення і суперечливі процеси в політичній, правовій, соціальній сферах.

ТЕМА 17. Держава і право України в другій половині 60-х – середині 80-х рр.

Суспільно-політичне життя в Україні за умов зміцнення авторитарно-бюрократичної системи в СРСР.

Командно-адміністративна система управління, її вплив на суспільно-політичне життя в Україні. Згорання демократії. Наростання кризових явищ в суспільно-політичному житті.

Порушення законності. Ігнорування особистих прав і свобод людини.

Конституція УРСР 1978 р. Її зміст і значення.

Національно-державне будівництво і адміністративно-територіальний устрій УРСР. Ради народних депутатів. Виборча система. Вищі органи державної влади і управління в УРСР.

Суд і арбітраж. Прокуратура.

Розвиток права. Завершення розроблення нових кодексів УРСР на підставі основ союзного законодавства. Приведення законодавства у відповідність до нової Конституції УРСР.

Декларативність заходів по дальшому удосконаленню законодавства і його кодифікації.

ТЕМА 18. Держава і право України в період „перебудови” (сер.80-поч.90-х рр.)

Зміни в суспільно-політичному житті України в другій половині 80-х рр. Курс на “перебудову”, “демократизацію” і “гласність”. Розширення прав і свобод громадян. Реформування державного апарату.

Зміни і доповнення до Конституції УРСР 1978 р. Визнання і реалізація принципу розподілу влади.

Зміни в законодавстві, судовій системі та правоохоронних органах УРСР періоду перебудови.

Формування багатопартійності. Діяльність громадських організацій, профспілок. Вибори до Верховної Ради УРСР (18.03.1990 р.) та їх політичні наслідки.

“Декларація про державний суверенітет України” (16.07.1990р.). Народовладдя. Державна влада. Громадянство УРСР.

ТЕМА 19. Розбудова Української незалежної держави.

“Акт проголошення незалежності України” (24.08.1991 р.), його зміст і значення.

Створення правової основи існування незалежної Української держави. Закон “Про правонаступництво України” (12.09.1991 р.). Розпад СРСР і створення СНД. Їх політико-правові наслідки для України. Референдум 1 грудня 1991 р.

Проблеми розбудови демократичної незалежної правової держави. Україна на міжнародній арені.

Конституція України 1996 р., її основні положення та історичне значення. Державні органи влади та управління за Основним законом України. Місцеві органи управління.

Судова влада. Шляхи реформування судової системи України.

Правова система сучасної України. Шляхи побудови Української правової держави.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів/змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	Усього	у тому числі						Усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд.	Консультації	СРС		л	п	лаб.	інд.	Консультації	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Розділ 1. Становлення та розвиток української державності до кінця XVIII ст.														
ТЕМА 1. Перші державні утворення на території України (VI ст. до н.е. – VI ст.).	6	1	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	5
ТЕМА 2. Становлення і розвиток Давньоруської держави і права (VII – сер. XIV ст.)	4	2	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	5
ТЕМА 3. Литовсько-Руська держава. Українські землі під владою Речі Посполитої (середина XIV – перша половина XVII ст.).	3	1	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	5
ТЕМА 4. Українське козацтво. Запорізька Січ як осередок української державності (кінець XV– пер. пол. XVII ст.).	7	-	2	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	10
ТЕМА 5. Визвольна війна українського народу середини XVII ст. Формування української козацької держави.	3	1	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	5
ТЕМА 6. Українська козацька держава - Гетьманщина в др.пол.	4	2	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	5

ХУІІ ст. – ХVІІІ ст.														
Розділ 2. Україна під імперською владою. Відродження української державності. Україна у складі СРСР. Незалежна Україна														
ТЕМА 7. Суспільно-політичний лад і право на українських землях в пер. пол. ХІХ ст.	9	2	2	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	5
ТЕМА 8. Суспільно-політичний лад і право на українських землях в друг. пол. ХІХ ст.	8	1	2	-	-	-	5	-	2	-	-	-	-	5
ТЕМА 9. Суспільно-політичний лад і право в Україні на початку ХХ ст. та в роки Першої світової війни	8	1	2	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	5
ТЕМА 10. Відродження української національної державності (1917 – 1920 рр.)	8	1	2	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	5
ТЕМА 11. Формування радянської державності в Україні (1917 – 1920 рр.)	5	-	2	-	-	-	3	-	-	2	-	-	-	5
ТЕМА 12. Соціалістична державність і право в Україні в умовах нової економічної політики (1921-1929рр.).	9	2	2	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	5
ТЕМА 13. Держава і право в Україні в період тоталітарно-репресивного режиму (30-ті рр. ХХ ст.)	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10
ТЕМА 14. Держава і право в Україні в роки другої світової війни (1939 – 1945 рр.).	8	1	2	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	5
ТЕМА 15. Держава і право в Україні в перші повоєнні роки (1945-1953 рр.)	8	1	2	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	5
ТЕМА 16. Держава і право в Україні в	6	1	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	5

період десталінізації (сер.50-пер.пол. 60-х рр.)														
ТЕМА 17. Держава і право України в другій половині 60-х – середині 80-х рр.	7	-	2	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	5
ТЕМА 18. Держава і право України в період „перебудови” (сер.80-поч.90-х рр.)	5	-	2	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	5
ТЕМА 19. Розбудова Української незалежної держави.	9	2	2	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	10
Усього годин	120	2	3	-	-	-	6		8	2				11
		0	4				6							0

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		Денна	Заочна
1	ТЕМА 2. Становлення і розвиток Давньоруської держави і права (VII – сер. XIV ст.)	2	-
2	ТЕМА 3. Литовсько-Руська держава. Українські землі під владою Речі Посполитої (середина XIV – перша половина XVII ст.).	2	-
3	ТЕМА 4. Українське козацтво. Запорізька Січ як осередок української державності (кінець XV– пер. пол. XVII ст.).	2	-
4	ТЕМА 5. Визвольна війна українського народу середини XVII ст. Формування української козацької держави.	2	-
5	ТЕМА 6. Українська козацька держава - Гетьманщина в др.пол. ХУІІ ст. – ХVІІІ ст.	2	-
6	ТЕМА 7. Суспільно-політичний лад і право на українських землях в пер. пол. ХІХ ст.	2	-
7	ТЕМА 8. Суспільно-політичний лад і право на українських землях в друг. пол. ХІХ ст.	2	-
8	ТЕМА 9. Суспільно-політичний лад і право в Україні на початку ХХ ст. та в роки Першої світової війни	2	-
9	ТЕМА 10. Відродження української національної державності (1917 – 1920 рр.)	2	-
10	ТЕМА 11. Формування радянської державності в Україні (1917 – 1920 рр.).	2	2
11	ТЕМА 12. Соціалістична державність і право в Україні в умовах нової економічної політики (1921-1929рр.).	2	-
12	ТЕМА 13. Держава і право в Україні в період тоталітарно-репресивного режиму (30-ті рр. ХХ ст.)	2	-
13	ТЕМА 14. Держава і право в Україні в роки другої світової	2	-

	війни (1939 – 1945 рр.).		
14	ТЕМА 15. Держава і право в Україні в перші повоєнні роки (1945-1953 рр.)	2	-
15	ТЕМА 17. Держава і право України в другій половині 60–х – середині 80-х рр.	2	-
16	ТЕМА 18. Держава і право України в період „перебудови” (сер.80-поч.90-х рр.)	2	-
17	ТЕМА 19. Розбудова Української незалежної держави.	2	-
	Разом	34	2

6. Теми практичних занять (навчальним планом не передбачені)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

7. Теми лабораторних занять (навчальним планом не передбачені)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
1	ТЕМА 1. Перші державні утворення на території України (VI ст. до н.е. – VI ст.).	5	5
2	ТЕМА 2. Становлення і розвиток Давньоруської держави і права (VII – сер. XIV ст.).	-	5
3	ТЕМА 3. Литовсько-Руська держава. Українські землі під владою Речі Посполитої (середина XIV – перша половина XVII ст.).	-	5
4	ТЕМА 4. Українське козацтво. Запорізька Січ як осередок української державності (кінець XV– пер. пол. XVII ст.).	5	10
5	ТЕМА 5. Визвольна війна українського народу середини XVII ст. Формування української козацької держави.	-	5
6	ТЕМА 6. Українська козацька держава - Гетьманщина в др.пол. ХУІІ ст. – ХVІІІ ст.	-	5
7	ТЕМА 7. Суспільно-політичний лад і право на українських землях в пер. пол. ХІХ ст.	5	5
8	ТЕМА 8. Суспільно-політичний лад і право на українських землях в друг. пол. ХІХ ст.	5	5
9	ТЕМА 9. Суспільно-політичний лад і право в Україні на початку ХХ ст. та в роки Першої світової війни	5	5

10	ТЕМА 10. Відродження української національної державності (1917 – 1920 рр.)	5	5
11	ТЕМА 11. Формування радянської державності в Україні (1917 – 1920 рр.)	3	5
12	ТЕМА 12. Соціалістична державність і право в Україні в умовах нової економічної політики (1921-1929рр.)	5	5
13	ТЕМА 13. Держава і право в Україні в період тоталітарно-репресивного режиму (30-ті рр. ХХ ст.)	-	10
14	ТЕМА 14. Держава і право в Україні в роки другої світової війни (1939 – 1945 рр.)	5	5
15	ТЕМА 15. Держава і право в Україні в перші повоєнні роки (1945-1953 рр.)	5	5
16	ТЕМА 16. Держава і право в Україні в період десталінізації (сер.50-пер.пол. 60-х рр.)	5	5
17	ТЕМА 17. Держава і право України в другій половині 60–х – середині 80-х рр.	5	5
18	ТЕМА 18. Держава і право України в період „перебудови” (сер.80-поч.90-х рр.)	3	5
19	ТЕМА 19. Розбудова Української незалежної держави.	5	10
	Разом	66	110

9. Індивідуальні завдання
Для денної форми навчання:
Навчальним планом не передбачено

10. Методи навчання

У залежності від характеру пізнавальної діяльності здобувачів освіти у процесі засвоєння різних складових змісту дисципліни застосовується пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемний виклад, частково-пошуковий, дослідницький методи навчання. Періодично використовується навчальна дискусія. У самостійній роботі використовується метод проєктів.

11. Методи контролю

Оцінювання активності і знань студентів під час семінарських занять (поточний контроль), оцінка знань, здобутих під час виконання завдань з самостійної роботи, перевірка рівня системного засвоєння матеріалу під час іспиту. У вузі застосовується 100-бальна шкала, шкала ECTS та національна шкала.

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ

На сьогодні найефективнішим видом перевірки рівня знань студентів є поточний контроль. Його мета - перевірити ступінь і якість засвоєння матеріалу, що вивчається, визначити необхідність введення змін у зміст і методи навчання. В процесі поточного контролю оцінюється самостійна робота студента над досліджуваним матеріалом: повнота виконання завдань, рівень засвоєння навчальних матеріалів та окремих розділів дисципліни, робота з додатковою літературою, вміння й навички індивідуальних і групових презентацій, оволодіння

практичними навичками аналітичної, дослідницької роботи та інших видів роботи.

Формами поточного контролю є: усне та письмове, фронтальне та індивідуальне опитування; перевірка самостійної роботи тощо.

Поточному контролю підлягають:

- усна відповідь студента, її глибина, повнота, обґрунтованість;
- доповнення студента;;
- рецензія на виступ;
- участь у дискусіях;
- аналіз юридичних ситуацій (задачі);
- глибина аналізу нормативно-правової бази, наукової та навчальної літератури;
- якість виконання письмових завдань (тестових, контрольних, творчих робіт);
- ступінь самостійного опрацювання тем;
- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань.

Критеріями оцінки усних відповідей є:

- всебічність та ґрунтовність розкриття питання;
- послідовність викладу матеріалу, вміння аналізувати фактичний матеріал, робити висновки, узагальнювати, порівнювати;
- культура мови, володіння діловим етикетом спілкування, переконливість;
- використання для обґрунтування своєї думки положень основної та додаткової літератури, по можливості - особистого досвіду.

Критеріями оцінки письмових завдань є:

- повнота та глибина розкриття питання;
- цілісність, системність, логічність, переконливість, уміння формулювати самостійні висновки;
- естетичність оформлення письмової роботи.

Максимальний бал за роботу на семінарському занятті – 4 бали.

3 бали студент отримує, якщо він:

- досить вільно володіє джерельною та нормативно-правовою базою відповідного історичного періоду (цитує близько до тексту і швидко знаходить статті у історичному джерелі);
- опрацював поряд з основною, додаткову літературу, знайдену ним самостійно при підготовці до семінарського заняття;
- засвоїв теоретичний матеріал на високому (творчому) рівні, логічно викладає його, пов'язуючи з вивченим раніше, вміє встановлювати зв'язки між темами;
- намагається формулювати своє ставлення до проблеми, що вивчається наводить аргументи на підтвердження своєї думки або спростування думки інших студентів, при цьому, посилається на опрацьовані джерела та літературу;
- робить висновки, узагальнення;
- вносить корективи, робить доповнення;
- бере участь у дискусії, дотримується правил ведення дискусії;

2 бали студент отримує, якщо він:

- опрацював історичні джерела та нормативну базу відповідного історичного періоду, але інколи має труднощі з її відшукуванням та відтворенням усно;

- прочитав лише запропоновану у НМК основну літературу;

- теоретичний матеріал засвоїв на достатньому (конструктивному рівні), досить логічно викладає його, однак, не завжди може підтвердити відповідними прикладами, іншими аргументами;

- під час викладу припускається незначних помилок чи неточностей, у нього виникають деякі утруднення, зокрема, щодо встановлення внутрішньо курсових зв'язків;

- у рідкісних випадках потребує додаткових запитань для повного розкриття проблеми;

- може висловлювати припущення щодо причин виникнення того чи іншого історико-правового явища, однак, не завжди може навести необхідні аргументи на підтвердження своєї думки;

- використовує теоретичний матеріал для пояснення історичних подій та явищ, але його пояснення містять неточності, є недостатньо обґрунтованими;

- робить самостійні висновки, узагальнення, однак, вони потребують уточнення, конкретизації з боку викладача або інших студентів;

- , робить доповнення;

- бере участь у дискусії, дотримується культури ведення дискусії.

1 бал отримує студент, якщо він:

- опрацював історико-правову джерельну базу, але може її віднайти лише за допомогою викладача чи однокурсників;

- частково прочитав рекомендовану літературу, не має відповідного конспекту;

- засвоїв матеріал на середньому (репродуктивному) рівні; може лише відтворити навчальний матеріал, засвоєний на лекції або опрацьований самостійно (законспектований) без критичного осмислення, на рівні переказу, можливо, навіть, за допомогою викладача;

- періодично порушує логіку викладу, трапляються помилки; не вміє самостійно здійснювати логічні операції (аналіз, синтез, узагальнення, робити висновки);

- лише з допомогою викладача може навести приклади, встановити міжтемні зв'язки;

- має труднощі у віднайденні та виправленні помилок інших студентів;

- навички участі у дискусії сформовані слабо, не завжди в змозі обґрунтовувати свою думку.

Додаткові бали студент може отримати, якщо він:

- виступив з доповіддю на семінарі, оформивши її як реферат, з проблем, що існують у даній навчальній дисципліні.

Якщо студент не з'являвся на заняття з поважних причин, підтверджених документально, отже, не мав *поточних оцінок*, має право повторно пройти поточний контроль під час проведення викладачем консультацій. Під час

останніх, студент може підтвердити свої знання тем семінарських занять, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

Підсумкова кількість балів за **модуль** (модульна оцінка) визначається як: *сума балів за роботу на семінарських заняттях (за усні та письмові відповіді)*.

ПІДСУМКОВИЙ (СЕМЕСТРОВИЙ) КОНТРОЛЬ

З дисципліни «Історія держави і права України» як форма підсумкового контролю передбачено **екзамен**.

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів поточного та підсумкового контролю (екзамену).

Усім студентам, які повністю виконали навчальний план і позитивно атестовані з цієї дисципліни за КМСОНП (набрали не менше 60 % від 100 балів), сумарний результат семестрового контролю в балах, за шкалою ECTS заноситься у Відомість обліку успішності (форма № Н-5.03), Залікову книжку студента (форма № Н-2.03). Заповнена та оформлена відомість обліку успішності повертається у деканат у день складання іспиту особисто викладачем.

У випадку отримання менше 60 балів (FX в ECTS) за результатами семестрового контролю, студент обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академічної заборгованості.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота																			Екзамен	
Змістовий модуль I						Змістовий модуль II														
Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	М К Р	Т 7	Т 8	Т. 9	Т. 10	Т 11	Т 12	Т. 13	Т 14	Т 15	Т 17	Т 18	Т 19	М КР	С / р	
3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	5
Разом за модуль 17 балів						Разом за модуль 38 балів														
60 балів																			40	

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно	не зараховано

13. Методичне забезпечення

1. Лекційний курс – Історія держави та права України (схеми та таблиці): навчальний посібник / О. В. Шкуратенко, Д. І. Курас та ін. Київ: «Видавництво Людмила», 2020. 170 с.; Забзалюк Д. Є. Історія держави та права України: навч. посібник (у схемах і таблицях) / Д. Є. Забзалюк. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2017. 120 с.

2. Семінарські заняття – див. плани семінарських занять та Бурдін М. Ю. Історія держави і права України : практикум / М. Ю. Бурдін, О. А. Гавриленко, І. Д. Коцан та ін. ; за ред. М. Ю. Бурдіна. Х. : ФОП Бровін О.В., 2017. 444 с.

3. Самостійна робота студентів – складання «ментальних карт» та презентацій за темами.

14. Рекомендована література

БАЗОВА

1. Бандурка О. М. Історія держави та права України: підручник для курсантів та студентів вищих навч. закл. / О. М. Бандурка, М. Ю. Бурдін, О.М. Головка та ін. Харків: Майдан, 2018. 616 с.

2. Гавриленко О. А. Історія держави і права України: хрестоматія-практикум: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів України на пряму підготовки 6.030202 – «Міжнародне право» / О. А. Гавриленко, І. А. Логвиненко, Л. В. Новікова. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 348 с.

3. Єрмолаєв В. М. Історія держави і права України : підручник / В. М. Єрмолаєв. Харків: Право, 2021. 472 с.

4. Забзалюк Д. Є. Історія держави та права України: навч. посібник (у схемах і таблицях) / Д. Є. Забзалюк. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2017. 120 с.
5. Іванов В. М. Історія держави і права України : підручник. / В.М. Іванов К. : КУП НАНУ, 2013. 892с
6. Історія держави і права України. Конспект лекцій для бакалаврів спеціальності 081 - Право денної форми навчання. Луцьк: Луцький НТУ, 2016. 116 с.
7. Історія держави та права України (схеми та таблиці): навчальний посібник / О. В. Шкуратенко, Д. І. Курас та ін. Київ: «Видавництво Людмила», 2020. 170 с.
8. Козаченко А. І. Історія розвитку конституціоналізму в Україні. Полтава: «Астроя», 2020. 217 с.
9. Трофанчук Г.І. Історія держави та права України: навчальний посібник. К.: Юрінком Інтер. 2021. 368 с.
10. Шевченко А. Є. Історія держави і права України : навчально-методичний посібник / А. Є. Шевченко, С. В. Кудін. Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. 236 с.
11. Ядловська О. С. Практикум з історії держави та права України : навч. посіб. / О. С. Ядловська, І. О. Грицай. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2019. 588 с.

ДОПОМІЖНА

12. Бедрій М.М. Вплив вервного права на зміст «Руської Правди». Юридичний науковий електронний журнал. 2016. № 1. С. 11-14.
13. Бедрій М.М. Історико-правовий огляд джерел права Київської Русі. Молодий вчений. 2014. № 8. С. 179-184.
14. Боечко В., Ганжа О., Захарчук Б. Кордони України: історична ретроспектива та сучасний стан. К., 1994. 168 с.
15. Будник С. І., Прус В. З., Шкуратенко О. В. Джерела права Української гетьманської держави (Війська Запорозького): навч. посібник Київ, 2017. 212 с.
16. Гірна Н. Законодавство Великого князівства Литовського другої половини ХІУ-початку ХУІ: історичний аспект. Підприємництво, господарство і право. 2017. № 2. С. 225-229.
17. Головка О. М., Греченко В. А. Право Київської Русі в дослідженнях вчених університетів на теренах України у ХІХ — на початку ХХ ст. Харків: Константа, 2018. 472 с.
18. Гуменюк Т.І. Особливості розвитку правової системи Української РСР (друга половина ХХ ст.). URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2016/3_2016/part_2/4.pdf
19. Дзейко Ж. Відродження національного досвіду застосування законодавчої техніки в Українській народній республіці, Українській державі та Західно-українській народній республіці. URL: <http://lcslaw.knu.ua/index.php/arkhiv-pomeriv/1-2-2013/item/91->

20. Забзалюк О.В. Концепції державного устрою на західноукраїнських землях у середині XIX – на початку XX ст. : історико-правовий аспект. URL: https://www.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/visnyky/nvsy/04_2017/05.pdf
21. Зотова Т.Г. Апарат найвищого органу державної влади України у радянський період: структурно-функціональний аспект. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=542>
22. Захарченко П.П. Інститут судової влади у Великому князівстві Литовському (XIV-XVI ст.): структура, класифікація, компетенція. URL: http://vkslaw.knu.ua/images/verstka/3_2019_ZAKHARCHENKO.pdf
23. Ігнатова К.П., Пятницькова І.В. Радянське сімейне законодавство 1917-1937 рр. URL: <7592-Текст статті-15248-1-10-20191127.pdf>
24. Климчук О.М. Історико-правовий аналіз зародження розшукової діяльності за часів Київської Русі (IX-XIII ст.). Юридичний науковий електронний журнал. 2019. № 4. С. 240-243.
25. Кобилецький М. Магдебурзьке право в Україні. URL: [8776-8392-1-2-20200205\(2\).pdf](8776-8392-1-2-20200205(2).pdf)
26. Коротя А.М. Особливості правового регулювання статусу дружинників Київської Русі. Право і суспільство. 2016. № 2. С. 8-13.
27. Копик Ю.В. Кримінальне право на українських землях у складі Великого князівства Литовського: автореф. дис. канд.юр.наук.... 12.00.01. Львів, 2015. 22 с.
28. Кульчицький С.В. Радянська державність: національний вимір. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/14130/Kulchytskyi_Radianska_derzhavnist_natsionalnyi_vymir.pdf?sequence=1&isAllowed=y
29. Левін О.Л. Володимир Великий та становлення правової системи Київської Русі. Матеріали XVIII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування». Київ. 28.02.2020 р. К., 2020 С. 91-94.
30. Лісна І.С. Характеристика законодавства Української Гетьманської держави. Юридичний науковий електронний журнал. 2019. № 4. С. 19-22.
31. Минькович-Слободяник О.В. Основні етапи формування правової культури на теренах сучасної України. Часопис Київського університету права. 2019. № 3. С. 44-49.
32. Остапенко Т.О. Договір як джерело приватного права на українських землях Королівства Польського і Речі Посполитої. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/15252/>
33. Остапенко Т.О. «Права, за якими судиться малоросійський народ» 1743 р. – важливий етап си стематизації права України-Гетьманщини XVIII ст. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/295/Ostapenko>
34. Пайда Ю.Ю. Християнський закон і звичаєва правосвідомість як чинники соціальної регуляції у Київській Русі. Правовий часопис Донбасу. 2018. № 4. С. 76-82.
35. Паславська О.Я. Особливості правового статусу західноукраїнських земель у складі Австро-Угорської імперії (1772-1918 рр.). URL: [https://www.legalactivity.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1050%](https://www.legalactivity.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1050%50)

36. Подковенко Т. Законодавча діяльність директорії. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/8195/>
37. Продиус К.В. Суди для неповнолітніх у Російській імперії: окремі проблеми функціонування (поч. XX с.). URL: http://www.vru.gov.ua/content/article/visnik13_14.pdf
38. Роман Н.М. Правове становище Закарпаття у складі Австро-Угорщини 1867-1918 рр.: дис.... 12.00.01 канд.юр.наук. Ужгород, 2016. 218 с.
39. Тімашов В. Правовий порядок діяльності Запорізької Січі у площині права людини на особисте волевиявлення. Підприємництво, господарство і право. 2016. № 1. С. 116-120.
40. Шевченко А., Кудін С. Джерела права у період існування Української Народної Республіки. Право України 2017. № 11. С. 101-108.
41. Шершченькова В.А., Попсуєнко Л.О. Перша кодифікація права в радянській Україні (20-ті рр. XX ст.). Юридичний науковий електронний журнал. 2021. № 4. С. 82-84.
42. Шершенькова В.А., Шевчук Є.Я. Кодифікація українського права в ХУІІІ ст. Юридичний науковий електронний журнал. 2020. № 8. С. 50-52.
43. Шумський І.К. Скандинавський фактор у розвитку державності Київської Русі: історико-правове дослідження: автореф. дис. ... 12.00.01 канд.юр.наук. К., 2020. 21 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Підручники в електронному вигляді:

http://kul.kiev.ua/doc/IDPU_Ivanov.pdf

http://ir.nusta.edu.ua/bitstream/doc/4356/1/4189_IR.pdf

<http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/3676>

https://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/753/3_Istorija%20derzavi%20i%20prava_vnutri.pdf

2. Сайти наукових бібліотек:

- Наукова бібліотека ім. М.Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. URL: www.library.univ.kiev.ua

- Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

- Наукова бібліотека Національного університету “Києво-Могилянська академія”. URL: <http://www.ukma.kiev.ua/ukmalib>

3. Сайти наукових центрів та інших організацій та установ:

- Сайт “Бібліотека юриста” <http://www.lawbook.by.ru/>

- Українська правнича фундація <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/REF0010079>

- Центр європейського і порівняльного права <http://www.eclde.gov.ua/>

- Центр розвитку українського законодавства <http://www.ulde.kiev.ua/news.php>

Примітки:

1. *Робоча програма навчальної дисципліни є нормативним документом вищого навчального закладу і містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, визначає форми та засоби поточного і підсумкового контролів.*
2. *Розробляється викладачем. Робоча програма навчальної дисципліни розглядається на засіданні кафедри (циклової комісії) і затверджується завідувачем кафедри (головою циклової комісії).*
3. *Формат бланка – А4 (210×297 мм).*